

ΣΤΕΡΓΙΟΥ Γ. ΣΠΑΝΑΚΗ

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ
ΤΟΥ «ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ» ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ
(1588)

[Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ Β' τόμου.]

Πρὸς ἀγαπῶντες
Μέλος Χαρτοφυλίου
μ' ἀγαπῶν
Ἀθανάσιος

33 1323 f
1362

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΡΟΥΡΑΣ ΤΟΥ «ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ»

(1588)

Ἡ φύλαξη τῶν φρουρίων τοῦ «Βασιλείου τῆς Κρήτης» ἦταν ἐμπιστευμένη στὴ λεγόμενη «μιλίτσια»¹. Ἡ μιλίτσια ἦταν στρατὸς ἐπαγγελματικός, μισθοφορικός, ποὺ ἀποτελούνταν κυρίως ἀπὸ ἰταλοὺς μισθοφόρους. Γι' αὐτὸ λέγονταν καὶ *milizia italiana*². Ὁ ἀριθμὸς τοῦ μισθοφορικοῦ αὐτοῦ στρατοῦ κυμαινόταν ἀπὸ 3000-3500 ἄνδρες, κατανεμημένους στὰ 8 φρούρια τῆς Κρήτης.

Τὴν ἐποχὴ ποὺ ἐκδόθηκε ὁ δημοσιευόμενος παρακάτω στρατιωτικὸς κανονισμὸς (1588), ἡ μιλίτσια βρισκόνταν σὲ ἄθλια κατάσταση, ὅπως πληροφοροῦμαστε ἀπὸ ἄλλα ἔγγραφα τῆς ἐποχῆς³. Οἱ στρατιῶτες συζοῦσαν μὲ γυναῖκες καί, σὲ περίπτωση ἀνάγκης, ἐγκατέλειπαν τὶς θέσεις τους. Ἡ κατάσταση αὐτὴ παρακίνησε ἀσφαλῶς τὸ G. Batta Dal Monte, Γενικὸ Ἀρχηγὸ τοῦ Πεζικοῦ, στὴν ἐκδοσὴ τοῦ κανονισμοῦ του, γιὰ νὰ βάλει κάποια τάξη στὴ μιλίτσια. Μά, ὥς φαίνεται, τὸ ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειάς του ἦταν πενιχρό, γιατί, ἕνα χρόνον μετὰ τὴν ἐκδοσὴ τοῦ κανονισμοῦ, δηλαδὴ τὸ 1589, ὁ Ἰωάν. Μοτσενίγκο, Γενικὸς Προβλεπτὴς τῆς Κρήτης, παραπονεῖται γιὰ τὴν ἄθλια κατάσταση στὴν ὁποία βρισκόνταν καὶ τότε ἡ μιλίτσια⁴.

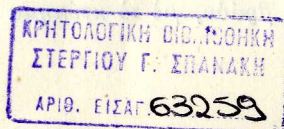
Τὸ πρωτότυπο τοῦ δημοσιευόμενου, ἀνέκδοτου μέχρι σήμερα, στρατιωτικοῦ κανονισμοῦ τῶν φρουρῶν τῆς Κρήτης βρίσκεται στὸ Archivio di Stato di Firenze, Carte Stroziane, serie I, filza 304, carte 85-88, μαζί μὲ ἄλλα ἔγγραφα ἱστορικῆς σημασίας γιὰ τὴν Κρήτη.

¹) Τοὺς τελευταίους αἰῶνες τῆς Βενετοκρατίας, ἡ Βενετία ἀναγκάστηκε, «τῇ σοφῇ ὑποδείξει τοῦ ἐκλαμπροτάτου Γενικοῦ Προβλεπτοῦ Φοσκαρίνι», ὅπως ἀναφέρει ὁ Μοτσενίγκο στὴν ἐκδόσή του τοῦ 1589, νὰ στρατολογήσῃ καὶ τοὺς εὐγενεῖς κρητικούς, ἀποίκους καὶ ντόπιους, ποὺ ἀπετέλεσαν τὶς λεγόμενες «ὀρντινάντες», εἶδος ἐφεδρικοῦ τοπικοῦ στρατοῦ, προορισμένου γιὰ τὴν ἀμυνα τῆς Κρήτης ἀπὸ ἐξωτερικὸ κίνδυνον. Ὁ αὐτὸς στρατὸς ἀριθμοῦσε 12-14 χιλ. ἄνδρες.

²) Βλ. Σ. Γ. Σπανάκη, Μνημεῖα Κρητικῆς Ἱστορίας τ. Ι, σ. 52. (ἐκδόση τοῦ Ι. Μοτσενίγκο 1589).

³) Βλ. Ἀγ. Ξηρουχάκη, Βενετοκρατουμένη Ἀνατολή, Κρήτη καὶ Ἐπτανήσος, Ἀθῆναι 1934, σ. 56. Ὁ Ξ. ἀντλεῖ ἀπὸ τὸν Καστροφύλακα καὶ τὴν ἐκδόσιν τοῦ Garzoni, τοῦ 1584.

⁴) Βλ. Σ. Γ. Σπανάκη, ὁ.π. σ. 52.

ORDINI DA OSSERVARSI DALLE MILITIE DEL REGNO DI CANDIA, LASCIATI DALL' ILLUSTRISSIMO SIG(NORE) GIO(VANNI) BATTÀ DAL MONTE CAPITANO GENERALE DELLE FANTFRIE
A XX NOVEMBRE 1588

Desiderando noi che tutte le militie di Sua Serenità, et in particolare questa del Regno di Candia, sia governata con quell'ordine e peritia e politia militare che conviene al servitio et reputatione di Sua Serenità et all'honore della militia istessa, giudichiamo che nell'avenire si debbino osservare gli infrascritti capitoli.

[1] *Et prima, dependendo ogni buona attione dalla gratia divina, che non sia persona alcuna, sì soldato come uffitiale, che ardisca bestemiare nè maledire il nome di Dio nè de' Santi, in che debbino li Capitani et Uffitiali usare ogni diligentia sì nell'obviare la bestemmia come nel far gastigar li transgressori.*

[2] *Che li Capitani debbino haver le loro compagnie tutte unite in un sol quartiere, acciò con una voce possino raccorre li soldati e provvedere alli bisogni che possono occorrere.*

[3] *Che tutti li soldati debbino habitare nel quartiere et la sera al suon della campana, trovarsi alli suoi alloggiamenti, nè gli*

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ «ΜΙΛΙΤΣΙΑ» ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ, ΠΟΥ ΕΚΔΟΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΕΚΛΑΜΠΡΟΤΑΤΟ κ. ΙΩΑΝΝΗ ΜΠΑΤΤΑ ΝΤΑΛ ΜΟΝΤΕ, ΓΕΝΙΚΟ ΚΑΠΕΤΑΝΙΟ ΤΟΥ ΠΕΖΙΚΟΥ, ΣΤΙΣ 20 Ν/ΒΡΙΟΥ 1588.

Ἐπιθυμῶντας νὰ διοικοῦνται ὅλες οἱ μιλιταίες τῆς Γαληνότητις, καὶ ἰδιαίτερα τοῦ Βασιλείου τῆς Κρήτις, μὲ τὴ στρατιωτικὴ ἐξείνη τάξη, ἐμπειρία καὶ εὐγένεια, ποὺ ταιριάζει σὴν ὑπηρεσία καὶ στὴ φήμῃ τῆς Γαληνότητις τῆς καὶ σὴν τιμὴ αὐτῆς τῆς ἰδίας τῆς μιλιτίας, ἀποφασίζομε νὰ τηρηθοῦν στὸ μέλλον οἱ ἀκόλουθες διατάξεις.

[1] *Καὶ πρῶτα, ἐξαοιῶντας κάθε καλὴ πράξη ἀπὸ τὴ θεία χάρη, κανεὶς νὰ μὴν τολμήσει, στρατιώτης ἢ ἀξιωματικός, νὰ βλαστημήσει ἢ νὰ καταραστεῖ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ ἢ τῶν Ἀγίων. Πάνω σ' αὐτὸ οἱ καπετάνιοι καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ ὀφείλουν νὰ καταβάλουν κάθε ἐπιμέλεια, τόσο γιὰ νὰ προλάβουν τίς βλαστήμιες, ὅσο καὶ γιὰ νὰ τιμωρήσουν τοὺς παραβάτες.*

[2] *Οἱ καπετάνιοι ὀφείλουν νὰ ἔχουν τοὺς λόχους τοὺς ὅλους ἐνωμένους σὲ ἓνα καὶ μόνο στρατόνα, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ συγκεντρώνουν τοὺς στρατιῶτες μὲ μιὰ φωνὴ καὶ νὰ φροντίζουν γιὰ τίς ἀνάγκες ποὺ μποροῦν νὰ προκύψουν.*

[3] *Ὅλοι οἱ στρατιῶτες ὀφείλουν νὰ κατοικοῦν στὸ στρατόνα, καὶ τὸ βράδυ, μὲ τὸ κτύπημα τῆς καμπάνας, νὰ βρίσκονται στὰ διαμερί-*

sia più lecito partirsene, se non comandati dal loro superiore.

[4] Che tutti li Capitani debbino operare che li loro soldati siano provveduti d'armi honorate et che li archibusieri debbino tutti usare gl'archibusi a fuoco con la serpa grande e da gioco, procurando che se alcuni ve ne sono che l'habbino piccola o vero a botta secondo l'uso delli vecellatori, debbino farla accomodare et siano in tutto esclusi gl'archibusi da rota.

[5] Che non sia lecito nelle città nè nelle guardie portar stilette, nè archibusetti corti da rota, come armi più proprie di homicidiali che di soldati.

[6] Che nessuno soldato possa vendere, barattere, nè contrattare le armi senza licentia del Capitano, et che ogni contratto fatto senza essa licentia debba essere retrattato et revocato, et gastigato quel tal soldato che si fusse arrogato tanta licenza.

[7] Et ocurrendo che nelle compagnie siano descritti soldati novelli, o che venendo genti d'Italia vi siano giovani di buona speranza, ma inesperti, debbino il Capitano et Sergente farli exercitare sì nella pratica dell'archibuso come nella cognitione di quan-

σμάτά τους. Οὔτε τοὺς ἐπιτρέπεται πιά νὰ φύγουν ἀπὸ τὸ στρατόν, παρὰ μόνο ἂν διαταχθοῦν ἀπὸ τοὺς ἀνωτέρους τους.

[4] Ὅλοι οἱ καπετάνιοι ὀφείλουν νὰ φροντίζουν νὰ εἶναι ἐφοδιασμένοι οἱ στρατιῶτες τους μὲ δοκιμασμένα ὅπλα. Καὶ οἱ ἀρχομπουζιέροι ὀφείλουν νὰ χρησιμοποιοῦν πυροβόλα ἀρχομπούζια μὲ τὸν πύροφι μεγάλο καὶ μὲ ὀχέα φροντίζοντας, ἂν ὑπάρχουν μερικὰ πὺν τὸν ἔχουν μικρὸ ἢ αὐτὰ (μὲ ὑποδοχέα ;), ὅπως συνηθίζεται στὸ ἱππικὸ (;) νὰ τὰ διορθώσουν. Τὰ ἀρχομπούζια μὲ τροχὸ ἀποκλείονται ὁλοσδιόλου.

[5] Δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φέρουν στὶς πόλεις ἢ στὶς φρουρὰς σιλιέτα, οὔτε βραχύκανα ἀρχομπούζια μὲ τροχό, ὅπλα μᾶλλον γιὰ δολοφόνους παρὰ γιὰ στρατιῶτες.

[6] Κανένας στρατιώτης δὲν μπορεῖ νὰ πουλήσει, ν' ἀνταλλάξει ἢ νὰ παζαρέψει τὰ ὅπλα, χωρὶς τὴν ἄδεια τοῦ καπετάνιου, καὶ κάθε συμφωνία χωρὶς τὴν ἄδεια αὐτὴ πρέπει νὰ ἀκυρώνεται καὶ νὰ ἀνακαλεῖται καὶ νὰ τιμωρεῖται ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος, πὺν οἰκειοποιήθηκε τέτια ἄδεια.

[7] Καὶ ἐπειδὴ ἐγγράφονται στοὺς λόχους καινούριοι στρατιῶτες, καὶ ἐκεῖνοι πὺν ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἰταλία εἶναι νέοι φερέλπιδες, μὰ ἄπειροι, ὁ καπετάνιος καὶ ὁ λοχίας ὀφείλουν νὰ τοὺς ἐκπαιδεύσουν τόσο στὴ χρῆση τοῦ ἀρχομπούζιου ὅσο καὶ στὴν ἐκμάθηση τοῦ κάθε τι

¹⁾ Vexillatores, Vexilliferi ἢ Vexillarii ἦταν ὅσοι ἀνῆκαν στὶς Vexillationes, ἴλες ἱππικοῦ.

to si appartiene di sapere al soldato. Et l'istessa diligentia usino con tutti quelli che conosceranno haver bisogno.

[8] Che nessun soldato o uffiziale minore sia ardito rispondere con parole altiere et superbe alli suoi maggiori, et in particolare al Capitano, ma debbano portarli il debito rispetto et reverenza et obbedirlo in tutto che comanderà senza replica alcuna, et in caso di agravio che li fusse fatto dalli uffiziali maiori, debba ricorrere dal suo Capitano o Sergente maggiore, o Governatore o dall' Illust(ri)ss(imo) Sig(nor) Provveditore Generale.

[9] Che nessuno sia chi si voglia, nè in guardia, nè alli quartieri nè alle piazze pubbliche, nè sotto le insegne ardisca offendere alcuno nè provocare altrui con parole ingiuriose, nè cacciar mano alle armi.

[10] Et perchè circa alle guardie non habbiamo veduto in luogo di guerra nè di pace dove habbiamo praticato, che li corpi di guardia stiano senza conveniente numero di armi d'asta, nè che le compagnie habbino posto il quartiere ordinario nella muraglia,

ποὺν πρέπει νὰ ξέροι ὁ στρατιώτης. Τὴν ἴδια φροντίδα πρέπει νὰ καταβάλλουν καὶ γιὰ ὅλους ἐκείνους, ποὺ θὰ ἀντιληφθοῦν πὼς ἔχουν ἀνάγκη.

[8] Κανένας στρατιώτης ἢ κατώτερος ἀξιωματικὸς δὲν πρέπει νὰ τολμᾷ νὰ ἀπαντᾷ μὲ λόγια ἀλαζονικά στοὺς ἀνώτερούς του καὶ μάλιστα στὸν καπετάνιο, μὰ ὀφείλουν νὰ δείχνουν σ' αὐτοὺς τὸν ὀφειλόμενο σεβασμὸ καὶ νὰ πειθαρχοῦν σὲ κάθε τι ποὺ θὰ διατάξει χωρὶς καμμιὰ ἀντιλογία, καὶ στὴν περίπτωση ποὺ θὰ τοὺς γινόταν προσβολὴ ἀπὸ τοὺς ἀνώτερους ἀξιωματικούς, ὀφείλουν ν' ἀναφέρονται στὸν καπετάνιο τους, ἢ στὸν ὑποφρούραρχο²⁾, ἢ στὸ διοικητὴ, ἢ στὸν ἐξαίμνηστο Γενικό Προβλεπτή.

[9] Κανένας ἀπολύτως δὲν πρέπει νὰ τολμήσει, εἴτε εἶναι φρουρά, εἴτε βροῖσκειται στοὺς στρατιῶνες ἢ σὲ δημοσίας πλατεῖες, ἢ κάτω ἀπὸ τίς σημαῖες, νὰ προσβάλει ἢ νὰ προκαλέσει ἄλλον μὲ ἀπροεπὴ λόγια, ἢ νὰ καταφύγει σὲ ὅπλα.

[10] Καὶ ἐπειδὴ, ὅσο γιὰ τίς φρουρές, δὲν ἔχομε δεῖ πονθενά, σὲ πόλεμο ἢ σὲ εἰρήνη, ὅπου κι' ἂν ὑπηρετήσαμε, νὰ μένουν οἱ φρουρές χωρὶς τὸν ἀνάλογο ἀριθμὸ ὁπλῶν μὲ κοντούς, οὔτε τοὺς λόχους νὰ ἔχουν ἐγκαταστήσει τὸν κανονικὸ στρατωνισμὸ τους σὲ τείχη, οὔτε νὰ μέ-

²⁾ Εἶναι φανερό πὼς δὲν πρόκειται γιὰ τὸν ἐπιλοχία τοῦ λόχου, ἀλλὰ γιὰ τὸν maggiore τῆς φρουράς, δηλαδὴ τὸν ὑποδιοικητὴ τῆς φρουράς, τὸν ὑποφρούραρχο. *Sergente Maggiore di Battaglia* ἦταν ἀκόμη ἀνώτερος βαθμός, ἰσοδύναμος πρὸς τὸ generale maggiore. (Πρὸβλ. Boerio, *Dizionario del dialetto Veneziano*, Venezia MDCCCXXIX).

nè che vi stiano più giorni in guardia come si costuma in questo Regno, credendo noi che ciò sia molto pregiudiciale alla reputatione e servizio publico, giudichiamo che nelli corpi di guardia delle porte e piazza, debbino essere li Rastrelli con venticinque picche per il meno, et nelle altre guardie altre armi d'asta, secondo la necessità del posto ove saranno situate.

[11] Che queste armi, essendo del Principe, siano custodite et guardate dalli Sergenti et Capi delle guardie, che entreranno in ciascuno loco et che uscendo di guardia debbino consegnarle al successore, et sendone rotta o guasta alcuna sia tenuto il sergente della compagnia o capo della guardia farla accomodare a spesa del soldato che l'avesse rotta, nè trovando chi l'habbi rotta sia tenuto del suo.

[12] Et qualhora entrando il superiore nella guardia, vedrà alcuna di queste armi rotta, sia obligato l'uffiliare che vi sarà alla guardia, farla accomodare del suo senza che possa scusarsi che tale le sia stata consegnata a lui, et questo acciò le armi del Principe siano tenute col debito rispetto.

[13] L'istesso obligo s'intende de' corpi di guardia, acciò siano

ρουν φρουρά ἐκεῖ πολλές ἡμέρες κατὰ συνέχεια, ὅπως συνηθίζεται σὺν Βασιλείῳ τοῦτο, καὶ ἐπειδὴ πιστεύομε πὺς αὐτὸ εἶναι πολὺ ἐπιζήμιον γιὰ τὸ γόητρο καὶ τὸ συμφέρον τοῦ Δημοσίου, ἀποφασίζομε : Στὶς φρουρὰς τῶν Πυλῶν καὶ τοῦ φρουρίου πρέπει νὰ εἶναι τὰ δούρακια τουλάχιστο μὲ ἐικοσιπέντε δόρατα καὶ στὶς ἄλλες φρουρὰς ἄλλα ὅπλα μὲ κοντό, ἀνάλογα μὲ τὶς ἀνάγκες τῆς θέσης ποὺ βρίσκονται.

[11] Τὰ ὅπλα αὐτά, ἀφοῦ ἀνήκουν σὺν Κράτῳ, πρέπει νὰ φυλάγονται καὶ νὰ φρουροῦνται ἀπὸ τοὺς λοχίες καὶ τοὺς ἐπὶ κεφαλῇς τῶν φρουρῶν, ποὺ θὰ ἀναλάβουν ἐπιμετερίαν σὲ κάθε τόπο. Ὅταν ἀντιζατασταθῶν ὀφείλουν νὰ τὰ παραδίδουν σὺν ἀντιζαταστάτῃ. Καὶ ἂν σπάσει ἢ ἂν καταστραφεῖ κανένα, ὁ ἐπὶ κεφαλῇς τῆς φρουρᾶς ἢ ὁ λοχίας τοῦ λόχου ὀφείλει νὰ φροντίσει γιὰ τὴν ἐπιδιόρθωσίν του μὲ ἔξοδα τοῦ στρατιώτη ποὺ τὸ ἔσπασε. Ἄν δὲν ξέρει ποιὸς τὸ ἔσπασε, ὀφείλει νὰ τὸ διορθώσει μὲ δικὰ του ἔξοδα.

[12] Ἄν, μπαίνοντας ὁ ἀνώτερος σὺν φυλάκῃ, ἀντιληφθεῖ πὺς εἶναι σπασμένο κανένα ἀπὸ τὰ ὅπλα αὐτά, ὁ ἀξιωματικὸς τῆς φρουρᾶς εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὸ διορθώσει μὲ δικὰ του ἔξοδα, χωρὶς νὰ μπορεῖ νὰ δικαιολογηθεῖ, ὅτι τοῦ παραδόθηκε σ' αὐτὴ τὴν κατάστασιν. Κι' αὐτὸ γιὰ νὰ φυλάσσονται τὰ ὅπλα τοῦ Κράτους μὲ τὸν ὀφειλόμενο σεβασμὸν.

[13] Τὴν ἴδια ὑποχρέωσιν ἔχουν καὶ τὰ κύρια σώματα τῆς φρου-

tenuti siccome si conviene, aggiungendo che l'Uffiziale che entrando in guardia troverà cosa alcuna danneggiata, dandone per scarico suo notizia al Sergente maggiore, debba per tal denuncia re-ordinare de' padroni provvedervi di conveniente rimedio.

[14] *Et benchè, secondo l'uso delle buone milizie, dovessero mutarsi ogni sera le guardie, attenta non di meno la qualità de' tempi che corrono et l'istanza de' Capitani et de' soldati, debbano mutarsi ogni due giorni et entrarvi li Capitani con l'insegne et compagnia tutta intera.*

[15] *Che entrando in guardia il Capitano, deva comparire armato di corsaletto con la sua picca in spalla, o vero farsi portare dette armi da un paggio et esso pigliare l'archibuso, nè possa portare altre armi.*

[16] *Che li Capitani devino alle venti una hora unire li loro soldati et alle 22 partire dall'alloggiamento con le compagnie stesse in ordinanza, et passando per la piazza publica, girsene alla Piazza di S. Salvatore, et ivi, posti in battaglia, deva il Sergente*

οἷος, γὰρ τὰ διοικοῦνται ὅπως πρέπει, μὲ τὴν προσθήκη ὅτι ὁ ἀξιωματικὸς ποῦ, ἀναλαμβάνοντας ἐκεῖ ὑπηρεσία, θὰ βρεῖ ἕνα πράγμα καταστρεμμένο, ἀπαλλάσσεται ἀπὸ τὴν παραπάνω ἐποχρέωση, ἂν ἀναφέρει, γὰρ τὰ μὴν ἔχει εὐθύνη, στὸν ἐποφρούραρχο καὶ αὐτὸς ὀφείλει μὲ διαταγὴ τῶν ἀνωτέρων του τὰ φροντίζει γὰρ τὴν ἐπιδιόρθωση ποὺ χρειάζεται.

[14] *Ἄν καί, ὅπως συνηθίζεται σὲ καλὲς милітієς, οἱ φρουροὶ θὰ ἔπρεπε ν' ἀλλάσσουν κάθε βράδυ, ὅμως, ἔχοντας ὑπόψει καὶ τὰ χρόνια ποὺ περνοῦμε καὶ τὴν παράκληση τῶν καπετάνιων καὶ στρατιωτῶν, ἡ ἀλλαγὴ τῆς φρουρᾶς πρέπει τὰ γίνεται κάθε δύο μέρες καὶ οἱ καπετάνιοι ν' ἀναλαμβάνουν ὑπηρεσία μὲ τὰ λάβαρα καὶ δόκλῆρο τὸ λόχο.*

[15] *Ὁ καπετάνιος, ὅταν ἀναλαμβάνει ὑπηρεσία, πρέπει τὰ παρουσιάζεται ὅπλισμένος μὲ θώρακα καὶ μὲ τὸ δόρυ του στὸν ὄμο ἢ τὰ ὅπλα αὐτὰ τὰ φέρει ἕνας ἀκόλουθος καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος τὰ βασιστὰ τὸ ἀρκομπούζιο. Ἄλλα ὅπλα δὲν μπορεῖ τὰ φέρει.*

[16] *Οἱ καπετάνιοι πρέπει τὰ συγκεντρώνουν τοὺς στρατιῶτες τοὺς σὲ 21 ἢ ὥρα καὶ σὲ 22 τὰ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὸ στρατόν με τοὺς λόχους συνταγμένους καὶ περνώντας ἀπὸ τὴ δημόσια πλατεία τὰ γυρίζουν πρὸς τὴν πλατεία τοῦ Ἁγίου Σαλβαδώρου ἐκεῖ ὁ ἐποφρούραρχος ἀφοῦ συνταχθῶν σὲ τάξη μάχης, ὀφείλει τὰ κάμει τὴν κλήρωση τῶν*

maggiore fare extrarne a sorte guardie, et ciò fatto debbino marchiando in ordinanza andarsene ove per sorte li sarà toccato.

[17] Et entrati che siano in guardia li Capitani dalle hore del cibo in poi non possino più partirsene, ma debbino del continuo essi starvi, sì il giorno come la notte havendo per esperienza conosciuto quanto in ogni evento importi la loro presentia poichè li soldati con l'exempio loro tutti si sforzano di servire come sono obligati.

[18] Et il verno in caso di pioggia debbino li soldati trattenersi all'alloggiamento et venire li Sergenti dal Sergente Maggiore per assistere alla extrattione delle sorti et pigliare l'ordine delle guardie.

[19] Che prima che partino le compagnie dall'alloggiamento per venire alla guardia debbino li capitani et sergente far diligentia che li soldati non habbino li archibusi carichi di palla mentre camineranno per la città, acciò sparando non possino seguire inconvenienti, ma che doppo arrivati alla guardia debbino subito caricare con balla come conviene a soldato obligando li Capitani a dar conto di ogni inconveniente che perciò potesse seguire.

φρουρῶν. Καὶ ἅμα γίνοι αὐτό, ὀφείλουν σὲ παράταξη νὰ πηγαίνουν ἐκεῖ πὺν τοὺς ἔλαχε.

[17] Ἐὰν μποῦν οἱ καπετάνιοι στὴ φρουρά, δὲν μποροῦν πιά νὰ φύγουν ἀπὸ τὴν ὥρα τοῦ συσσιτίου κι' ἔπειτα, παρὰ εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ παραμένουν ἐκεῖ συνέχεια, τόσο τὴν ἡμέρα ὅσο καὶ τὴ νύχτα. Ἡ πεῖρα μᾶς δίδαξε τὴ σημασία, πὺν ἔχει ἡ παρουσία των ἐκεῖ σὲ κάθε ἐνδεχόμενο, ἐπειδὴ μὲ τὸ δικό τους παράδειγμα οἱ στρατιῶτες προθυμοποιοῦνται νὰ ἐκτελοῦν τὰ καθήκοντά τους, ὅπως εἶναι ὑποχρεωμένοι.

[18] Καὶ τὸ χειμῶνα, ὅταν βρέχει, οἱ στρατιῶτες ὀφείλουν νὰ παραμένουν στοὺς στρατῶνες καὶ οἱ λοχίες νὰ ἔρχονται στὸν ὑποφρουράρχο, γιὰ νὰ παραστέκονται στὴν κλήρωση καὶ νὰ παίρνουν τὴ διαταγὴ τῶν φρουρῶν.

[19] Πρὶν φύγουν οἱ λόχοι ἀπὸ τοὺς στρατῶνες γιὰ νὰ πᾶνε σὲ φρουρές, οἱ καπετάνιοι καὶ ὁ λοχίας πρέπει νὰ φροντίσουν νὰ μὴν ἔχουν οἱ στρατιῶτες γεμάτα μὲ σφαῖρες τὰ ἀρκομπουζιά τους, τὴν ὥρα πὺν θὰ περνοῦν ἀπὸ τοὺς δρόμους τῆς πολιτείας, γιὰ ν' ἀποφύγουν τὰ δυστυχήματα, ἂν αὐτὰ ἐκπυροσοχοτήσουν. Μὰ μόλις φθάσουν στὴ φρουρά πρέπει νὰ τὰ γεμίσουν μὲ σφαῖρες ἀμέσως, ὅπως ταιριάζει στοὺς στρατιῶτες. Οἱ καπετάνιοι εἶναι ὑποχρεωμένοι νὰ ἀναφέρουν γιὰ κάθε ἀτύχημα, πὺν θὰ μποροῦσε νὰ συμβεῖ πάνω σ' αὐτό.

[20] Che ogni sera nell'entrar della guardia devino li sergenti et caporali fare la uscita a' loro soldati per vedere se sono provveduti di corda, palla et polvere et che esso sergente deva dar nota al Sergente Maggiore de' soldati che saranno entrati in guardia nome per nome et in qual corpo di guardia, et di quelli che resteranno all'alloggiamento, acciò con facilità esso Sergente maggiore possa sempre renderne buon conto al suo superiore.

[21] Che di presente non sentendosi maggior numero di compagnie, debbino ogni sera entrare quattro capitani, fra' quali ripartite a sorte le guardie, due con le insegne devono entrare alla guardia delli Ill.mi Signòre Provveditore Generale et Capitano Grande et mandare li loro locotenenti et altre squadre dove sarà ordinato dal Sergente maggiore.

[22] Et benchè noi come Capitano Generale delle Fanterie dovessimo per ragion tenere un Capitano alla guardia della persona nostra nondimeno, conoscendo quanto sia necessario che le porte della Città siano guardate da Capi di authorità et confidenza, giudichiamo che li altri due capitani con le insegne debbino andare l'uno alla porta del Molo, dove capitano tutti li forestieri

[20] Κάθε βράδυ, τὴν ὥρα ποὺ θὰ μπαίνουν φρουρὰ οἱ λοχίες καὶ οἱ δεκαρεῖς ὀφείλουν νὰ κάμουν ἐπιθεώρηση στοὺς στρατιῶτες, γιὰ νὰ δοῦν ἂν εἶναι ἐφοδιασμένοι μὲ σκουρί, μὲ σφαίρες καὶ μὲ μαρούτι. Καὶ αὐτοὺς ὁ λοχίας ὀφείλει ν' ἀναφέρει στὸν ὑποφρούραρχο ὀνομαστικὰ τοὺς στρατιῶτες ποὺ θὰ πᾶνε φρουρὰ καὶ σὲ ποιοὺ σῶμα φρουρᾶς πᾶνε, ὥς καὶ ἐκείνους ποὺ θὰ μείνουν στὸ στρατόνα. Καὶ τοῦτο γιὰ νὰ μπορεῖ πάντοτε ὁ ὑποφρούραρχος νὰ δίνει εὐκόλως σωστὴ ἀναφορὰ στὸν ἀνώτερό του.

[21] Ἐπειδὴ τώρα δὲν ὑπάρχουν πολλοὶ λόχοι, πρέπει κάθε βράδυ νὰ μπαίνουν ἐπιθεορία τέσσερις καπετάνιοι. Καὶ ἀφοῦ μοιραστοῦν μεταξὺ τους μὲ κλήρο τίς φρουρές, δυὸ πρέπει ν' ἀναλάβουν μὲ τὰ λάβρα τοὺς τὴ φρούρηση τῶν ἐκλαμπρότατων, τοῦ Γενικοῦ Προβλεπτοῦ καὶ τοῦ Μεγάλου Ναυάρχου, καὶ νὰ στέλνουν τοὺς ὑπασπιστές τους μὲ ἄλλους οὐλαμοὺς, ὅπῃ διατάζει ὁ ὑποφρούραρχος.

[22] Ἄν καὶ ἐμεῖς, σὰν Γενικὸς Καπετάνιος τοῦ Πεζικοῦ, θὰ εἴχαμε τὸ δικαίωμα νὰ κρατήσουμε ἕνα καπετάνιο γιὰ προσωπικὴ μας φρουρά, ὅμως, ξέροντας πόσο εἶναι ἀναγκαία ἡ φύλαξη τῶν Πυλῶν τῆς πολιτείας ἀπὸ ἀρχηγούς μὲ κῦρος καὶ ἐμπιστοσύνη, ἀποφασίζουμε νὰ πηγαίνουν οἱ δυὸ ἄλλοι καπετάνιοι μὲ τὰ λάβρα τους, ὁ ἕνας στὴν Πύλη τοῦ Μόλου, ἀπ' ὅπου μπαίνουν ὅλοι οἱ ξένοι στὴν πολιτεία, καὶ

et l'altro alla Porta del Pandocratora, come porte più frequentate acciò tanto più apparisca la spesa che tiene il Principe in questa piazza et tanto più si accresca la reputatione alla fortezza.

[23] *Et questi due capitani debbino parimente mandare li loro luogotenenti e squadre dove le sarà ordinato dal Sergente maggiore.*

[24] *Che tutti li Capitani debbino porre et tenere tutte le sentinelle, nei posti che saranno commessi dal Sergente Maggiore.*

[25] *Che le sentinelle dette dal sentire siano poste più spesse che sia possibile et ne' luoghi più opportuni ove meglio possino scuoprire non solo la contrascarpa, ma la fossa e la muraglia acciò in ogni evento possino del tutto dare aiuto al suo corpo di guardia et non starsene coperti da' parapetti et intenti solo al passar delle ronde, come hoggidì si costuma.*

[26] *Che le sentinelle non debbino lasciar fermar persona nella contrascarpa, né entrare nella fossa, ma debbino far restare tutti a largo finchè sia aperta la porta.*

[27] *Che di notte, venendo gente alla città, deva la sentinella*

ὁ ἄλλος στήν Πύλη τοῦ Παντοκρατόρα, ἐπειδὴ αὐτὲς εἶναι οἱ πρὸ πολυσύχναστες Πύλες. Καὶ αὐτὸ γιὰ νὰ φανεῖ περισσότερο ἢ δαπάνη πρὸ στοιχίζει στὸ Κράτος αὐτὸ τὸ φρούριο καὶ νὰ ἀδξάνεται περισσότερο ἢ φήμη τοῦ ὀχυροῦ.

[23] Κι' οἱ δὺν αὐτοὶ καπετάνιοι ὀφείλουν ἐπίσης νὰ στείλουν τοὺς ὑπασιπιστές τους καὶ τοὺς οὐλαμους τοὺς ὅπου διατάζει ὁ ὑποφρούραρχος.

[24] Ὅλοι οἱ καπετάνιοι ὀφείλουν νὰ ἐγκαθιστοῦν καὶ νὰ διατηροῦν ὅλους τοὺς σκοποὺς σὲς θέσεις, πρὸ θὰ τοὺς ἐμπιστευθεῖ ὁ ὑποφρούραρχος.

[25] Οἱ σκοποὶ—πρὸ τὸ ὄνομά τους sentinelle προέρχεται ἀπὸ τὸ sentire — τοποθετοῦνται ὅσο τὸ δυνατό πρὸ πικρὰ καὶ σὲς πρὸ κατάλληλες θέσεις, ἀπὸ τίς ὁποῖες νὰ μποροῦν νὰ ἐπιτηροῦν καλύτερα ὄχι μόνο τὴν κοντρασκάρα (ἐξωτερικὸ ἀντίρροισμα), μὰ καὶ τὴν τάφρο καὶ τὰ τεῖχη, ἔτσι πρὸ, σὲ ἐνδεχόμενη περίπτωσι, νὰ μποροῦν ἀπόλυτα νὰ δώσουν βοήθεια σὲς φρουρὰς τους, καὶ ὄχι νὰ στέκουν καλυμμένοι ἀπὸ τὰ θωράκια, προσέχοντας μόνο στὸ πέραςμα τῶν περιπόλων, ὅπως συνηθίζεται σήμερα.

[26] Οἱ σκοποὶ δὲν πρέπει νὰ ἀφίουν κανένα νὰ σταματᾷ στήν κοντρασκάρα, οὔτε νὰ μπαίνει μέσα στήν τάφρο, μὰ πρέπει ὅλους νὰ τοὺς κρατοῦν σὲ ἀπόστασι, ὥσπου ν' ἀνοίξει ἡ Πύλη.

[27] Ὅταν τὴ νύχτα φθάνουν στήν πόλη ἄνθρωποι, ὁ σκοπὸς πρέπει

farli arrestare nella contrascarpa et chiamare il suo offitiale, quale, lassiato approssimare una persona sola, intende chi sono e di dove vengono et conoscendolo necessario, subito ne dia avviso a' superiori.

[28] Che sendo li Caselli fatti per coprire la sentinella in tempo di pioggia, cessando essa pioggia debbino sempre star fuori acciò con maggior vigilanza exequischino il loro uffitio et questo sia detto perchè giudichiamo che li presenti caselli siano mal posti poichè standovi dentro non si scuopre la fossa et muraglia, come si doveria, ma quando ne fossero fatti de' nuovi, massime nelle punte de baluardi, et che sostentati da legnami sporgessero fuori, allora intenderessimo che spesso dovesse entrare nel casello e starvi per meglio compire il suo dovere.

[29] Che sendo l'archibuso arma in ogni tempo pericolosa massime di notte et quando regnano venti, debbino le sentinelle tenere in mano arme di mezz' asta, e l'istesso s' intenda delle ronche che una almeno deva portare arma d'asta et sia in mano di chi riceverà il nome per l'istessa causa.

πει νὰ τοὺς σταματᾷ στὴν κοιτοσκάλα καὶ νὰ φωνάζει τὸν ἀξιωματικό του, ὁ ὁποῖος, ἀφίονοις μονάχα ἓνα νὰ πλησιάσει, πληροφορεῖται ποιοὶ εἶναι καὶ ἀπὸ ποῦ ἔρχονται, καί, ἂν κρίνει ὅτι εἶναι ἀνάγκη, ἀναφέρει ἀμέσως στοὺς ἀνώτερούς του.

[28] Ἐπειδὴ οἱ σκοπιεὲς ἔγιναν γιὰ νὰ στεγάζουν τοὺς σκοποὺς, ὅταν βρέχει, πρέπει, ἅμα πάψει ἡ βροχή, νὰ στέκουν ἔξω γιὰ νὰ ἐκτελοῦν τὴν ἐπιτηρεσίαν τους μὲ μεγαλύτερη ἐπαγρύπνηση. Αὐτὸ πρέπει νὰ σημειωθεῖ, γιατί, κατὰ τὴν κρίση μας, οἱ σημερινὲς σκοπιεὲς εἶναι κακὰ τοποθετημέναι, ἐπειδὴ, ὅταν στέκει κανεὶς μέσα δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιτηρεῖ τὴν τάφρον καὶ τὰ τείχη, ὅπως θὰ ἔπρεπε. Ἄν κατασκευασθοῦν καινούργιες, προπάντων στὰ ἄκρα τῶν προμαχώνων, καὶ ἔξέχουν πρὸς τὰ ἔξω τοῦ τείχους, ὑποβασταζόμενες ἀπὸ ξύλα, ἔτσι πὺν νὰ ἐπιτηροῦν ὅλη τὴν τάφρον καὶ αὐτὸ τὸ τείχος, τότε δὲν θὰ ἔχομε ἀντίρρηση νὰ μπαίνουν συχνὰ στὶς σκοπιεὲς καὶ νὰ μένουν ἐκεῖ, γιὰ νὰ ἐκτελοῦν καλύτερα τὸ καθήκον τους.

[29] Ἐπειδὴ τὸ ἀρχομπούζιο εἶναι ὄπλο πάντοτε ἐπικίνδυνον, καὶ πρὸ παντὸς τῇ νύχτῃ καὶ ὅταν ἐπικρατοῦν ἀνεμοὶ, οἱ σκοποὶ πρέπει νὰ βαστοῦν στὸ χέρι μέτριον κοντοῦ ὄπλα. Τὸ ἴδιο νὰ ἐφαρμόζεται στὶς περιπόλους, πὺν ἓνας τους τουλάχιστον ἄνδρας, πρέπει νὰ φέρει ὄπλο μὲ κοντό. Αὐτὸ θὰ τὸ βαστᾷ ἐκεῖνος πὺν θὰ πάρει τὸ σύνθημα γιὰ τὸν ἴδιο λόγο.

[30] *Che le sentinelle per caso che le avvenga non possano lasciare il suo posto, né partirsene senza licentia del suo Uffitiale, et occorrendole alcuno accidente debba far passar la voce di sentinella in sentinella fino al corpo di guardia o ronda del quartiere, alla qual ronda del quartiere e similmente alle altre ronde tutte sia lecito in caso di necessità levarla dal posto et condurla alla guardia, lasciando però essa ronda il suo compagno nel posto della sentinella, finché dalla guardia le sia provveduto di cambio.*

[31] *Che li capitani delle porte debbino fare del continuo rondare tutto il loro quartiere dalla prima muta della notte fino a giorno talché sempre habbino fuori una ronda che visiti tutte le sue sentinelle et le tenghi deste et vigilantì come conviene et debbino tutte camminare sopra il parapetto acciò possino al possibile scoprire la contrascarpa e fossa.*

[32] *Che li capitani che sono in guardia delli Ill.mi Signor Provveditore Generale et Capitano Grande, devino andar loro stessi et mandar le ronde alle hore che gli sarà ordinato dal Sergente maggiore.*

[33] *Che le ronde che saranno mandate per girare la muraglia*

[30] Οἱ σκοποὶ δὲν μποροῦν νὰ ἐγκαταλείψουν τὴ θέση τους, ὅ,τι καὶ νὰ τοὺς συμβεῖ, οὔτε νὰ φύγουν χωρὶς ἄδεια τοῦ ἀξιωματικοῦ των. Καὶ ἂν τοὺς συμβεῖ τίποτε, πρέπει νὰ τὸ φωνάξουν ἀπὸ σκοπὸ σὲ σκοπὸ μέχρι τὸ φυλάκιο ἢ τὴν περίπολο τοῦ τομέα, στὴν ὁποία, ὅπως καὶ σ' ὅλες τὶς ἄλλες περιπόλους, ἐπιτρέπεται, σὲ περίπτωσι ἀνάγκης, νὰ τὸν πάρει ἀπὸ τὴ θέση του καὶ νὰ τὸν ὀδηγήσει στὸ φυλάκιο, ἀφοῦ ὁμως ἀφίσει τὸ συνοδὸ τῆς στῆ θέσι τοῦ σκοποῦ, ὥσπου νὰ φροντίσει ἡ φρουρὰ γιὰ τὴν ἀντικατάστασή του.

[31] Οἱ καπετάνιοι τῶν Πυλῶν ὀφείλουν νὰ διατηροῦν συνεχῶς περιπολίες στὸν τομέα τους ἀπὸ τὴν πρώτη ἀλλαγὴ τῆς νύχτας μέχρι τὴν ἡμέρα, ὥστε νὰ ἔχουν πάντοτε ἔξω μιὰ περίπολο, ποὺ νὰ ἐπισκέπτεται ὅλους τοὺς σκοποὺς τοῦ τομέα καὶ νὰ τοὺς κρατεῖ ἄγρυπνους καὶ προσεκτικούς, ὅπως ταιριάζει. Ὅλοι πρέπει νὰ περιπατοῦν πάνω στὸ θωράκιο τοῦ τείχους, γιὰ νὰ μποροῦν κατὰ τὸ δυνατό νὰ ἐπιτηροῦν τὴν κοντρασκάρα καὶ τὴν τάφρο.

[32] Οἱ καπετάνιοι ποὺ φρουροῦν τοὺς ἐκλαμπρότατους κυρίους Γενικὸ Προβλεπτὴ καὶ Μέγα Ναύαρχο, πρέπει νὰ πηγαίνουν αὐτοπροσώπως καὶ νὰ στέλνουν τὶς περιπόλους στὶς ὥρες ποὺ τοὺς ἔχει ὀρίσει ὁ ὑποφρούραρχος.

[33] Οἱ περιπολίες ποὺ θὰ σταλοῦν γιὰ νὰ κάνουν τὸ γύρο τῶν

et haveranno la fossa a man destra s' intendino ordinarie, et quelle che l' haveranno alla sinistra s' intendino extraordinarie.

[34] Che la ronda extraordinaria sia obligata dare il nome alla ronda del quartiere.

[35] Che incontrandosi le ronde su per la muraglia et dicendo l'una essere ronda del quartiere, l'altra ordinaria o straordinaria che sia, debba cederle e darle il nome et in evento che dato gli il nome non lo riconoscesse per la ronda del quartiere possa e debba accompagnarla fino alla prima sentinella o corpo di guardia et ivi certificatosi, deva poi continuare il suo cammino fuggendo al possibile che non seguino parole né rumore sopra la muraglia.

[36] Che incontrandosi due ronde ordinarie o extraordinarie fra la punta et la gola del baluardo, debba quella che entra dare il nome a quella che esce, ma sempre l'extraordinaria all'ordinaria e tutte due a quella del quartiere.

[37] Che la ronda a chi toccherà dare il nome, si alla sentinella come alle altre ronde, deva lasciarsi a dietro il suo compagno, almeno otto o dieci passi e così solo avvicinandosi a chi lo

τειχῶν καὶ θὰ ἔχουνε στὰ δεξιὰ τοὺς τὴν τάφρο θεωροῦνται τακτικῆς. Καὶ ἐκεῖνες ποὺ θὰ τὴν ἔχουν στὰ ἀριστερὰ ἔκτακτες.

[34] Ἡ ἔκτακτη περίπολος εἶναι ὑποχρεωμένη νὰ δίνει τὸ σύνθημα στὴν περίπολο τοῦ τομέα.

[35] Ἄν συναντηθοῦν οἱ περίπολοι πάνω στὰ τείχη καὶ ἢ μιὰ ἀναγγέλσται σὰν περίπολος τοῦ τομέα, ἢ ἄλλη, εἴτε τακτικὴ εἴτε ἔκτακτη, πρέπει νὰ ὑποχωρεῖ σ' αὐτὴ καὶ νὰ τῆς δίνει τὸ σύνθημα. Στὴν περίπτωση ποὺ δίδοντάς το δὲν θὰ τὴν ἀναγνώριζε σὰν περίπολο τοῦ τομέα, μπορεῖ, καὶ ἔχει μάλιστα τὴν ὑποχρέωση, νὰ τὴ συνοδεύσει στὸν ποῶτο σκοπὸ ἢ στὸ φυλάκιο, καὶ ἐκεῖ, ἀφοῦ πιστοποιηθεῖ ἡ ταυτότητά της, πρέπει νὰ συνεχίσει τὸ δρόμο της, ἀποφεύγοντας ὅσο εἶναι δυνατὸ τίς λογομαχίες καὶ τίς φασαρίες πάνω στὰ τείχη.

[36] Ὅταν συναντηθοῦν δύο περίπολοι τακτικῆς ἢ δύο ἔκτακτες, ἀνάμεσα στὴν αἰχμὴ καὶ στὸ λαιμὸ τοῦ προμαχώνα, αὐτὴ ποὺ μπαίνει ὀφείλει νὰ δώσει τὸ σύνθημα σὲ κείνη ποὺ βγαίνει ἢ ἔκτακτη ὁμως πάντοτε πρέπει νὰ τὸ δώσει στὴν τακτικὴ καὶ αὐτὲς οἱ δύο στὴν περίπολο τοῦ τομέα.

[37] Ἡ περίπολος, ποὺ κατὰ τὸν κανονισμὸ πρέπει νὰ δώσει τὸ σύνθημα, εἴτε στὸ σκοπὸ εἴτε σὲ ἄλλες περιόδους, πρέπει ν' ἀφίσει πίσω τὸ συνοδὸ της τουλάχιστο ὀχτὼ ἢ δέκα βήματα καὶ ἔτσι μόνος

doverà ricevere, tener la sua arma d'asta ritta in mano, con la punta alta, et chi lo ricerca devà abbassarla presentando la punta a mezza vita di chi glielo dà et ricevutolo alzare le armi et continuare il suo camino.

[38] *Che incontrandosi le ronde e sendosi l'una scordato il nome in tal caso di differentia debba l'extraordinaria cedere all'ordinaria e tutte due a quella del quartiere, et seco andare alla prima sentinella o corpo di guardia per chiarirsene et dipoi continuare le loro fattioni senza entrare in contradictioni.*

[39] *Che approssimandosi alla sentinella due ronde, fattele fermare, deva chiamare la più vicina, et ricevuto il nome, chiamar l'altra, et havuto parimente il nome da essa licentiarle tutte due per il loro camino; ma in caso di parità sia preferita quella del quartiere, poi l'ordinaria et l'ultima sempre sia l'extraordinaria.*

[40] *Che caminando due ronde ordinarie o extraordinarie l'una presso dell'altra deva la seconda trattenersi e dar tempo alla prima di fare il suo cammino, et arrivando al corpo di*

(ὁ ἐπικεφαλῆς) πλησιάζοντας σὲ κείνο πὺν πρόκειται νὰ τὸ πάρει, νὰ κρατᾷ τὸ ὄπλο μὲ τὸν κοντὸ ὀρθίῳ στὸ χέρι καὶ μὲ τὴν αἰχμὴ ψηλά· καὶ αὐτὸς πὺν τὸ ζητᾷ ὀφείλει νὰ κατεβάσει τὸ δικό του, παρουσιάζοντας τὴν αἰχμὴ του στὴ μέση τοῦ σώματος ἐκείνου πὺν θὰ τὸ δώσει, καὶ ἄμα τὸ πάρει ὀφείλει νὰ σηκώσει τὸ ὄπλο καὶ νὰ συνεχίσει τὸ δρόμο.

[38] Ἄν συναντηθοῦν οἱ περίπολοι καὶ λησιμονήσῃ ἡ μιὰ τὸ σύνθημα, σὲ τέτια περίπτωσι διαφωνίας ἢ ἔκτακτῃ ὀφείλει νὰ υποχωρήσῃ στὴν τακτικὴ καὶ οἱ δυνὸ στὴν περίπολο τοῦ τομέα καὶ νὰ μεταβοῦν μαζὶ στὸν πρῶτο σκοπὸ ἢ στὸ φυλάκιο, γιὰ νὰ ξεκαθαρίσουν τὸ ζήτημα καὶ ἔπειτα νὰ συνεχίσουν τὴν ὑπηρεσίαν τους, χωρὶς ἀντιλογίες.

[39] Ὅταν δυνὸ περίπολοι πλησιάζουν τὸ σκοπὸ, ἀφοῦ τίς σταματήσει, ὀφείλει νὰ φωνάζῃ τὴν πλησιέστερη. Καὶ ἀφοῦ πάρει τὸ σύνθημα, φωνάζει τὴν ἄλλη. Καὶ ἀφοῦ πάρει καὶ ἀπ' αὐτὴ τὸ σύνθημα ἐπιτρέπει καὶ οἱ δυνὸ νὰ συνεχίσουν τὸ δρόμο τους. Στὴν περίπτωσι ὅμως πὺν βρίσκονται καὶ οἱ δυνὸ σὲ ἴση ἀπόστασι, πρέπει νὰ προτιμηθεῖ ἡ περίπολος τοῦ τομέα, ὕστερα ἡ τακτικὴ καὶ τελευταία, πάντοτε, ἡ ἔκτακτῃ.

[40] Ὅταν δυνὸ περίπολοι, τακτικὲς ἢ ἔκτακτες, βαδίζουν ἡ μιὰ κοντὰ στὴν ἄλλη, ἡ δεύτερη ὀφείλει νὰ σταματήσει, γιὰ νὰ δώσει καιρὸ στὴν πρώτη νὰ πάρει τὴν ἀπόστασή της. Καὶ φτάνοντας στὸ φυλά-

guardia, deva l' Uffiliiale trattenere la seconda, tanto che la possa essere passata tre sentinelle, poi licentiarla che segua la sua fattione.

[41] Che le ronde che sarranno sopra la muraglia, ordinarie o straordinarie che siano, devino cominciare da un corpo di guardia né possino entrare fra sentinella e sentinella, né scendere, né tornare a dietro prima che habbino girata la città et visitato tutte le sentinelle ad una per una.

[42] Che sopraggiungendo qualche accidente alla ronda, non possa partirsi dalla muraglia prima che arrivi al corpo di guardia più vicino, o che chiamato quell' Uffiliiale ne lo faccia consapevole.

[43] Che tutte le ronde ordinarie o extraordinarie debbino consegnarsi alli corpi di guardia della muraglia, dove il capo di esse guardie deva notare a che hora passano et di che compagnia sono, et la mattina portarne la polizza al Sergente maggiore acciò si conosca chi complirà et chi mancherà del debito suo.

[44] Che incontrando le ronde persona che non habbi il nome, devino condurle e consegnarle al corpo di guardia et capitando tal persona alle sentinelle, debbano arrestarle et chiamar il

κιο ὁ ἀξιωματικὸς ὀφείλει νὰ καθυστερήσει τὴ δεύτερη τόσο, ὥστε νὰ περάσει ἡ πρώτη τρεῖς σκοποὺς καὶ ἔπειτα νὰ τῆς ἐπιτρέψει νὰ συνεχίσει τὴν ὑπηρεσίαν της.

[41] Οἱ περίπολοι ποὺ θὰ εἶναι γιὰ τὴν ἐπαγρύπνηση ὅλων τοῦ τείχους, τακτικὲς ἢ ἑκτακτες, ὀφείλουν νὰ ἀρχίζουν ἀπὸ ἓνα φυλάκιο. Δὲνμποροῦν οὔτε νὰ μποῦν ἀνάμεσα σὲ δυὸ σκοποὺς, οὔτε νὰ κατεβοῦν, οὔτε νὰ γυρίσουν πίσω, πρὶν νὰ συμπληρώσουν τὸ γύρο τους στὴν πολυτεία καὶ νὰ ἐπισκεφθοῦν ὅλους τοὺς σκοποὺς ἓνα ἓνα.

[42] Ἄν συμβεῖ τίποτε στὴν περίπολο, δὲν μπορεῖ νὰ φύγει ἀπὸ τὰ τεῖχη πρὶν νὰ φθάσει στὸ πλησιέστερο φυλάκιο ἢ πρὶν φωτᾷξει τὸν ἀξιωματικὸ γιὰ νὰ τὸν ἐνημερώσει.

[43] Ὅλες οἱ περίπολοι, τακτικὲς ἢ ἑκτακτες, ὀφείλουν νὰ παρουσιάζονται στὰ κύρια φυλάκια τῶν τειχῶν, ὅπου ὁ ἀρχιφύλακας τῶν φυλακίων αὐτῶν ὀφείλει νὰ σημειώνει ποιά ὥρα περοῦν καὶ σὲ ποιὸ λόχο ἀνήκουν καὶ τὸ πρωῒ νὰ παραδίνει τὴ σημείωση στὸν ὑποφρούραρχο, γιὰ νὰ φανεῖ ποιὸς ἐκπληρώνει καὶ ποιὸς παραμελεῖ τὸ καθήκον του.

[44] Ἄν οἱ περίπολοι συναντήσουν πρόσωπο ποὺ ἀγνοεῖ τὸ σύνθημα, ὀφείλουν νὰ τὸ ὀδηγήσουν καὶ νὰ τὸ παραδώσουν στὸ φυλάκιο. Ἄν τέτοιο πρόσωπο πέσει στοὺς σκοποὺς ὀφείλουν νὰ τὸ συλλάβουν καὶ νὰ

corpo della sua guardia o ronda del suo quartiere né volendo quel tale fermarsi debbino levarli dietro il romore et offendèrlo potendo.

[45] Che trovando la ronda la sentinella adormentata o negligente, debba subito darne avviso al suo corpo di guardia, et farla mutare et l' Uffittiale di essa guardia, et l' istessa ronda la mattina debbino farne consapevole il Sergente maggiore, acciò, dandone avviso al superiore, quel tal soldato sia gastigato o casso come parrà conveniente.

[46] Che la ronda non possa andar sola, ne devino esser due insieme, et li Uffittiali possino condur seco due soldati, et il Capitano quattro, ma al Sergente maggiore sia lecito andar solo et accompagnato, scendere e salire la muraqlia, quando gli piacerà, acciò possa exequire le commissioni che gli fussero date dal superiore.

[47] Che in ronda non devino essere mandati se non soldati avvantaggiati e conosciuti habili dal Capitano.

[48] Che incontrandosi le ronde, dato il nome non possino trattenersi lungamente in discorsi, ma con lento passo continuare la loro vita.

καλέσουν τὴ φρουρὰ τοῦ φυλακίου τους ἢ τὴν περίπολο τοῦ τομέα τους. Ἄν τὸ πρόσσωπο αὐτὸ δὲν θέλει νὰ σταματήσῃ, ὀφείλουν νὰ τὸ κυνηγήσουν καὶ ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ τὸ χτυπήσουν.

[45] Ἄν ἡ περίπολος βρεῖ τὸ σκοπὸ νὰ κοιμᾶται, ἢ νὰ παραμελεῖ τὸ καθῆκον του, ὀφείλει νὰ εἰδοποιήσῃ ἀμέσως τὸ φυλάκιό του, γιὰ νὰ τὸν ἀντικαταστήσῃ. Καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ φυλακίου αὐτοῦ καὶ αὐτὴ ἡ περίπολος ὀφείλουν νὰ τὸ ἀναφέρουν τῷ πρωτὶ σὶν ὑποφρουράρχῳ, γιὰ ν' ἀναφέρει καὶ αὐτὸς σχετικὰ σὶν ἀνώτερό του καὶ ἔτσι νὰ τιμωρηθεῖ ἢ ν' ἀπολυθεῖ ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος, ἀναλόγως πὺν θὰ κριθεῖ.

[46] Ἡ περίπολος δὲν μπορεῖ νὰ βγεῖ μὲ ἓνα μονάχα, μὰ πρέπει νὰ εἶναι δνὸ μαζί. Οἱ ἀξιωματικοὶ μποροῦν νὰ ἔχουν μαζί τους δνὸ στρατιῶτες καὶ ὁ καπετάνιος τέσσερις. Ὁ ὑποφρουράρχος ὅμως μπορεῖ νὰ πηγαίνει μονάχος ἢ μὲ συνοδεία, νὰ κατεβαίνει καὶ ν' ἀνεβαίνει στὰ τεῖχη, ὅταν τοῦ ἀρέσῃ, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ ἐκτελεῖ τὶς διαταγές, πὺν θὰ τοῦ δίνονταν ἀπὸ τὸν ἀνώτερο.

[47] Περίπολο δὲν πρέπει νὰ στέλνονται παρὰ μόνον στρατιῶτες πὺν ἔχουν τὰ προσόντα καὶ κρίνονται ἀπὸ τὸν καπετάνιο ἱκανοί.

[48] Ὅταν συναντηθοῦν οἱ περίπολοι καὶ δώσουν τὸ σύνθημα, δὲν ἐπιτρέπεται νὰ σταματοῦν γιὰ πολὺν συζητώντας, μὰ ὀφείλουν νὰ συνεχίσουν μὲ ἀργὸ βῆμα τὴν πορεία τους.

[49] Che dato il nome nei corpi di guardia et alla muraglia non possa più uscire soldato alcuno, se non quando saranno mandate in ronda o condotti a fare la sentinella, né parimente possa essere introdotto nel corpo di guardia chi non haverà il nome, et occorendo introdurvi alcuno, debba il capo della guardia mandarlo prima a riconoscere per il meno dieci passi fuori del rastrello.

[50] Che toccata la diana si intenda levato il nome avvertendo però che non sia battuta avanti giorno.

[51] Et per evitare li romori, che di notte potessero seguire, che li Capitani che haranno le guardie delli Ill.mi Sig.ri Provveditore Generale et Capitano Grande devino a quell' hore che dal Sergente Maggiore le sarà ordinato mandar fuori per la città quel numero di soldati chiamato pattuglia, che li sarà commesso, quali caminando per le strade pubbliche et private, con silentio e senza strepito debbino attenti osservare che non seguano scandoli, di sorte alcuna et trovando soldati fuori del loro quartiere devino sequestrarli nel più vicino corpo di guardia et la mattina darne avviso al Sergente Maggiore.

[49] Ἄμα δοθεῖ τὸ σύνθημα στὰ φυλάκια καὶ στὰ τεῖχη καρεῖς στρατιώτης δὲν μπορεῖ νὰ βγεῖ πιά, ἐκτὸς ἂν σταλεῖ περίπολος ἢ σκοπιά. Ἐπίσης, ὅποιος δὲν ἔχει τὸ σύνθημα, δὲν μπορεῖ νὰ μπεῖ στὸ φυλάκιο. Καὶ ἂν ὑπάρχει ἀνάγκη νὰ μπεῖ καρεῖς, ὁ ἀρχιφύλακας ὀφείλει νὰ τὸν στείλει προηγουμένως γιὰ ἀναγνώριση δέκα τουλάχιστο βήματα ἔξω ἀπὸ τὸ δούρακι (ροστέλο).

[50] Ἄμα σημαίνει τὸ ἐγερτήριο θεωρεῖται πὺς ἔπαισε νὰ ἰσχύει τὸ σύνθημα. Πρέπει ὅμως νὰ λαμβάνεται πρόνοια νὰ μὴ σημαίνει πρὶν ξημερώσει.

[51] Καὶ γιὰ νὰ ἀποφεύγεται ἡ διατάραξη τῆς τάξης ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ γίνει τῇ νύχτα, οἱ καπετάνιοι, ποὺ εἶναι ἐπὶ κεφαλῆς τῶν φρουρῶν τῶν ἐκλαμπρότατων κ.κ. Γενικοῦ Προβλεπτῆ καὶ τοῦ Μεγάλου Ναυάρχου, ὀφείλουν, τὴν ὥρα ποὺ θὰ τοὺς ὀρίσει ὁ ὑποφρουράρχος, νὰ βγάλουν στὴν πόλη τὸν ἀριθμὸ ἐκεῖνο τῶν στρατιωτῶν ποὺ λέγεται πατούλια, κατὰ τὴν ἐντολὴ ποὺ θὰ τοὺς δοθεῖ. Καὶ αὐτοί, βαδίζοντας στοὺς δρόμους, δημόσιους καὶ ιδιωτικούς, σιωπηλοὶ καὶ χωρὶς θόρυβο, ὀφείλουν νὰ προσέχουν νὰ μὴ δημιουργοῦνται κανεὶς εἰδους σκάνδαλα. Καὶ ἂν βροῦν στρατιῶτες ἔξω ἀπ' τοὺς στρατώνες των, ὀφείλουν νὰ τοὺς περιορίσουν στὸ πλησιέστερο φυλάκιο καὶ τὸ πρῶν ν' ἀναφέρουν σχετικὰ στὸν ὑποφρουράρχο.

[52] *Che nell' uscire di guardia le compagnie fatto ala et consegnata con reputatione la guardia al successore debbino parimente porsi in ordinanza per tornarsene al loro alloggiamento.*

[53] *Che li Capitani che saranno usciti di guardia devino andare et mandare le ronde et pattuglie, che le sarà commesso dal Sergente Maggiore, et l' istesso gl' altri che doveranno entrare il giorno seguente.*

[54] *Che nissuno soldato o altra persona per qualsisia causa debba di notte avvicinarsi alli alloggiamenti delle compagnie che saranno in guardia senza prima farne motto alli soldati, che vi fussero destinati alla guardia sotto pena di severissimo gastigo, et acciò siano più securi debba il Sergente maggiore farli rondare dalle compagnie che saranno uscite di guardia.*

[55] *Che all' aprire delle porte deva il Capitano o l' Uffitiale che vi sarà in guardia, fare serrare il rastrello che è verso la città et fatto pigliare le armi alli suoi soldati starsene vicino alla porta et fattala aprire quanto che ne possa uscire un huomo, mandar fuori sei o otto soldati, quali usciti si deva di nuovo serrare*

[52] Ὅταν τελειώσει ἡ ἐπηρεσία τῆς φρουρᾶς, οἱ λόχοι, ἀφοῦ παραταχθῶν καὶ παραδώσουν τὴ φρούρηση μὲ ἐπισημότητα σ' αὐτοὺς ποὺ θὰ τοὺς διαδεχθῶν, ὀφείλουν, μὲ παράταξη ἐπίσης, νὰ ἐπιστρέψουν στοὺς στρατιῶνες τους.

[53] Οἱ καπετάνιοι ποὺ θὰ βγοῦν ἀπὸ τὴ φρουρὰ ὀφείλουν νὰ πᾶν καὶ νὰ στείλουν τὶς πατούλιες καὶ τὶς περιπόλους ποὺ θὰ τοὺς ἀναθέσει ὁ ὑποφρούραρχος. Τὸ ἴδιο καὶ οἱ ἄλλοι ποὺ θὰ ἀναλάβουν ἐπηρεσία τὴν ἐπαύριο.

[54] Κανένας στρατιώτης ἢ ἄλλο πρόσωπο, δέν ἐπιτρέπεται, γιὰ ὁποιοδήποτε λόγο, νὰ πλησιάζει στοὺς καταυλισμοὺς τῶν λόχων, ποὺ θὰ βρίσκονται σὲ φρουρὰ, χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ προηγουμένως τοὺς στρατιῶτες, ποὺ εἶναι προορισμένοι γιὰ τὴ φύλαξή τους· οἱ παραβάτες θὰ τιμωροῦνται ἀδυστηγότατα. Καὶ γιὰ νὰ ὑπάρχει μεγαλύτερη ἀσφάλεια, ὁ ὑποφρούραρχος ἔχει ὑποχρέωση νὰ διατάξῃ τοὺς λόχους, ποὺ θὰ ἔχουν τελειώσει τὴ φρούρηση, νὰ περιπολοῦν σ' αὐτοὺς.

[55] Μόλις ἀνοίξουν οἱ πύλες, ὁ καπετάνιος ἢ ὁ ἀξιωματικὸς ποὺ θὰ βρίσκεται φρουρὰ σ' αὐτές, ἔχει τὴν ὑποχρέωση νὰ διατάξῃ νὰ κλείσουν τὸ δρύφακτο ποὺ βρίσκεται πρὸς τὸ μέρος τῆς πολιτείας, νὰ πάρουν τὰ ὅπλα οἱ στρατιῶτες του καὶ νὰ σταθῶν κοντὰ στὴν πόρτα· ἀφοῦ διατάξῃ τὸ ἀνοιγμὰ της, τόσο ποὺ νὰ χωρεῖ νὰ περάσῃ ἓνας ἀνθρώπος, νὰ στέλνῃ ἕξω ἕξῃ ἢ ὀχτὼ στρατιῶτες· ἅμα βγοῦν, ἢ πύλη

la porta, et essi, facendo aprire il rastrello della fossa riconos-
cendola bene, poi saliti sopra la contrascarpa in loco eminenti
far la scoperta et riconosciuta la campagna darne segno al Ca-
pitano con sparare qualche archibusata, et allora ricevuto il se-
gno li apra del tutto la porta ponendovi le ordinarie sentinelle.

[56] Che di notte occorrendo aprire le porte per introdurre o
mettere alcuno fuori della città, debba intervenire il Sergente
Maggiore in persona et aperta et serrata la porta nel modo su-
detto, debba quello o quelli che doveranno entrare fra la porta et
il rastrello, poi serrato di nuovo il rastrello fare aprire la porta
et introdurre tutti dentro facendo restare ultimi li soldati che
haverà mandato fuori, quali, serrato il rastrello, debbino porvisi
nè lassar che persona vi si accosti; et sendo gran numero nè po-
tendoli tutti introdurre in una volta ne introduca parte, facendo
restar gli altri lontani dal rastrello. Et fatti passar questi primi
nella città, poi, serrato il rastrello, debba con l'istesso ordine ria-
prire la porta e continuare fino al fine, avvertendo però che non
debba mai introdurre nè tenere nel corpo di guardia tanta gente

πρέπει νὰ κλειστεῖ πάλι. Αὐτοί, ἀφοῦ ἀνοίξουν τὸ δοῦρακτο τῆς τά-
φρου καὶ κἀμουν σ' αὐτὴ καλὴ ἀναγνώριση, καὶ ἀφοῦ ἀνεβοῦν πάνω
στὴν κοντρασκάρπα, σὲ τόπο ὑψηλό, καὶ ἐκεῖ κἀμουν ἀναγνώριση τῆς
περιοχῆς, δίνουν τὸ σύνθημα στὸν καπετάνιο μὲ ἓνα πυροβολισμὸ ἀρ-
κομπούζιου. Ὁ καπετάνιος, ἅμα πάρει τὸ σῆμα, ἀνοίγει ἐντελῶς τὴν
πύλη, τοποθετώντας τοὺς κανονισμένους φρουρούς.

[56] Ὅταν ὑπάρχει ἀνάγκη ν' ἀνοίξουν οἱ πύλες τῆς νύχτα γιὰ νὰ
βάλουν ἢ νὰ βγάλουν κανένα ἔξω ἀπ' τὴν πόλη, ὁ ὑποφρούραρχος πρέ-
πει νὰ παρενδρίσεται αὐτοπροσώπως· ἀφοῦ ἀνοίξει καὶ κλείσει ἡ πύλη
κατὰ τὸν παραπάνω τρόπο, πρέπει, ἐκεῖνος ἢ ἐκεῖνοι ποὺ πρόκειται νὰ
μποῦν, νὰ σταματήσουν ἀνάμεσα στὴν πόρτα καὶ στὸ δοῦρακτο· ἔπειτα,
ἀφοῦ κλείσει ξανὰ τὸ δοῦρακτο, διατάσσει αὐτὸς τὸ ἄνοιγμα τῆς πόρ-
τας καὶ τοὺς βάζει ὅλους μέσα, ἀφίνοντας τελευταίους τοὺς στρατιῶτες,
ποὺ εἶχαν σταλεῖ ἔξω· αὐτοί, σὰν κλείσει τὸ δοῦρακτο, πρέπει νὰ πά-
ρουν θέση καὶ νὰ μὴν ἀφίσουν κανένα νὰ τοὺς πλησιάσει. Καὶ ὅταν
εἶναι πολλοὶ καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς βάλει μέσα ὅλους μὲ μιᾶς, βάζει
μέρος ἀπ' αὐτούς, διατάσσοντας νὰ μένουν οἱ ἄλλοι μακριὰ ἀπὸ τὸ
δοῦρακτο· ἀφοῦ περάσουν οἱ πρώτοι αὐτοὶ πρὸς τὴν πόλη κλείνεται πάλι
τὸ δοῦρακτο καὶ μὲ τὴν ἴδια τάξη ξανανοίγει τὴν πόρτα καὶ συνεχι-
ζει ὡς τὸ τέλος, ἀλλὰ νὰ ξεύρει ὅτι δὲν πρέπει ποτὲ νὰ βάζει ἢ νὰ κρα-
τᾷ μέσα στὸ φυλάκιο, τόσους ἀνθρώπους ταυτόχρονα, ὥστε ὁ ἀριθμὸς

in una volta che di numero passi la metà dei suoi soldati. L'istesso modo osservi nel metter fuori gente, né admetta mai che il rastrello della fossa e la porta siano tutti due aperti in uno stesso tempo.

[57] *Che in qualunque modo si sia che di notte si apra la porta debba subito mutarsi il nome et segni, come in molti luoghi si costuma, dichiarando che la ronda, che ha da ricevere il nome deve esser la prima a dare il segno et che le sentinelle mai debbino havere il segno, ma sempre ricevere il nome.*

[58] *Che il Sergente Maggiore non debba dare il motto prima che siano serrate le porte.*

[59] *Che dato il nome nissuno ardisca sparare archibusata senza urgentissima causa, et che sentendosi archibusata in qualsisia parte, debbino subito li soldati pigliar le armi et starsene pronti per ricevere gl'ordini; et l'Uffittiale del quartiere ove sarà sparata deva subito con diligentia inquire la causa et darne avviso al Sergente Maggiore; et sentendola di lontano esso Sergente Maggiore debba subito andarsene lui stesso et reconoscere il romore et provedendovi de debi-*

των νὰ ξεπερνᾷ τὸν ἀριθμὸ τῶν μισῶν στρατιωτῶν. Τὸν ἴδιο τρόπο νὰ τηρεῖ ὅταν πρόκειται νὰ βγάλει ἀνθρώπους ἀπὸ τὴν πολιτεία καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέπει νὰ εἶναι ποτε ἀνοικτὰ συγχρόνως τὸ δρύφακτο τῆς τάφρου καὶ ἡ πόρτα.

[57] Σ' ὁποιαδήποτε περίπτωση ἀνοίξει ἡ πόρτα τὴ νύχτα, πρέπει ἀμέσως ν' ἀλλάσσουν τὸ σύνθημα καὶ τὸ παρασύνθημα, ὅπως συνηθίζεται σὲ πολλοὺς τόπους. Ἐπεξηγῶ ἐδῶ ὅτι ἡ περίπολος πὺν πρόκειται νὰ δεχτεῖ τὸ (νέο) σύνθημα, ὁφείλει πρῶτῃ νὰ δώσει τὸ παρασύνθημα, καὶ ὅτι οἱ σκοποὶ ποτε δὲν πρέπει νὰ πύρουν τὸ παρασύνθημα, μὰ πάντοτε τὸ σύνθημα.

[58] Ὁ ὑποφρουράρχος δὲν πρέπει νὰ δίδει τὸ σύνθημα πρὶν κλειστοῦν οἱ πόρτες.

[59] Ἄμα δοθεῖ τὸ σύνθημα, κανένας δὲν πρέπει νὰ τολμᾷ νὰ πυροβολεῖ μὲ τὸ ἀρκομπούζιο, ἐκτὸς ἂν ὑπάρχει ἐπείγουσα ἀνάγκη. Ἄν ἀκουσεῖ πυροβολισμὸς σὲ ὁποιοδήποτε μέρος, οἱ στρατιῶτες ὁφείλουν ἀμέσως νὰ παίρνουν τὰ ὅπλα καὶ νὰ εἶναι ἕτοιμοι νὰ δεχτοῦν διαταγές· καὶ ὁ ἀξιωματικὸς τοῦ τομέα πὺν θὰ ἀκουσεῖ ὁ πυροβολισμὸς, ὁφείλει ἀμέσως νὰ ἐξετάσει μὲ προσοχὴ τὴν ἀφορμὴ καὶ νὰ ἀναφέρει στὸν ὑποφρουράρχο. Ἀκούοντάς τον ἀπὸ μακρὰ ὁ ὑποφρουράρχος αὐτός, ὁφείλει ἀμέσως νὰ πάει ὁ ἴδιος, νὰ μάθῃ τὸ αἴτιο τοῦ θορύβου καί,

li remedi secondo la qualità del caso darne notitia a superiori.

[60] Che sendo maggiore il numero di militia in questo Regno, debbino esser ripartite le piazze d'armi alli quartieri, et in evento d' arma di giorno o di notte debbino tutti ridursi alle piazze, che per tempo le saranno state remostrate dal Sergente Maggiore.

[61] Che non sia lecito ad alcun soldato giuocare a credito o sopra le parole, né panni, biancherie o armi et che quel tal soldato, che così giuocando havesse perduto, non sia obligato pagare il debito; et havendo perduto vestiti o armi debba il tutto esserli restituito et gastigato severamente l' uno et l' altro.

[62] Et perchè spesso dal gioco ne dependono bestemmie e risse, giudichiamo che non debba esser lecito al soldato di giocar altrove che ne' corpi di guardia o in casa delli offitiali, cioè Capitani, Locotenenti, Alfieri o Sergenti, mentre però gli stessi Ufficiali saranno in casa, acciò essi possino obviare alli disordini e dar conto di quel che potesse succedere nelle loro case et guardie. Et quei soldati che altrove giocassino devino esser gastigati.

παίροντας τὰ μέτρα πὺν χρειάζεται, ἀνάλογα μὲ τὴν περίπτωσιν, καὶ ἀναφέρει τοὺς ἀνώτερους.

[60] Ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν στρατιωτῶν τῆς μιλήσιας εἶναι μεγάλυτερος τοῦ Βασιλείου αὐτοῦ, πρέπει καὶ κατανέμονται οἱ «πλατεῖες τῶν ὅπλων» τοὺς στρατιῶνες. Καὶ σὲ περίπτωσιν συναγεροῦ, τὴν ἡμέρα ἢ τὴν νύχτα, ὀφείλουν ὅλοι καὶ συγκεντρώνονται σὲ πλάτεῖες αὐτές, πὺν θὰ τοὺς ἔχει ὑποδείξει ὁ ὑποφρούραρχος.

[60] Δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα στρατιώτη καὶ χαροπαίζει μὲ πίστωσιν ἢ μὲ τὸ λόγο τῆς τιμῆς, οὔτε καὶ παίζει τὰ ροῦχα, τὰ ἀσπορόρουχα ἢ τὰ ὅπλα του. Καὶ ὁ στρατιώτης ἐκεῖνος πὺν παίζοντας ἔτσι θὰ ἔχανε δὲν εἶναι ὑποχρεωμένος καὶ πληρώσει τὸ χρέος. Καὶ ἂν χάσει ροῦχα ἢ ὅπλα, πρέπει καὶ ἐπιστραφῶν καὶ καὶ τιμωρηθῶν αὐστηρὰ καὶ ὁ ἓνας καὶ ὁ ἄλλος.

[62] Καὶ ἐπειδὴ συχνὰ ἀπὸ τῆς χαροπαιξίας προέρχονται βλαστήμιες καὶ φιλονικίες, ἀποφασίζουμε ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται σὺν στρατιώτῃ καὶ χαροπαίζει ἄλλου παρὰ μόνον μέσα σὲ φυλάκια ἢ σὺν σπῖτι τῶν ἀξιωματικῶν, δηλαδὴ τῶν καπετάνιων, τῶν ὑπολοχαγῶν, τῶν σημαιοφόρων ἢ τῶν λοχιῶν, ὅταν ὅμως οἱ ἴδιοι οἱ ἀξιωματικοὶ βρίσκονται ἐκεῖ, γιὰ καὶ μποροῦν καὶ προλαμβάνουν τίς φιλονικίες καὶ καὶ ἀναφέρουν αὐτὰ πὺν θὰ συμβαίνουν σὲ σπῖτια τους καὶ σὲ φυλάκια. Καὶ οἱ στρατιῶτες ἐκεῖνοι πὺν θὰ παίζουν ἄλλου πρέπει καὶ τιμωροῦνται.

ΣΤΕΡΓ. Γ. ΣΠΑΝΑΚΗΣ

